

SHEME ZA PODNEBJE IN OKOLJE (SOPO)

Zaplate neposejanih tal za poljskega škrjanca - INP08.08

Poljski škrjanec (foto Blaž Blažič).

SHEME ZA PODNEBJE IN OKOLJE so nova oblika nadstandardnih kmetijskih praks. Te sheme so zahtevnejše od Pogojenosti, a manj zahtevne kot KOPOP. Gre za operacije, ki prispevajo k okoljskim, podnebnim in naravovarstvenim ciljem.

Kaj je značilno za izvajanje SOPO shem?

- Kmetje se za izvajanje odločajo prostovoljno.
- Obveznost traja eno leto.

Varstvu katerih vrst in habitatov je namenjena?

S shemo se varuje poljski škrjanec. To je vrsta, katere žvrgolenje predstavlja značilno zvočno ozadje slovenske kulturne krajine. Prebiva na njivah in travnikih, gnezdi pa na tleh. Zato se tudi izogiba predelom, kjer so v bližini izpostavljena mesta, kot so mejice, drevesa ali daljnovodi, od koder bi imeli plenilci dober razgled na njegovo gnezdo. Slovenski indeks ptic kmetijske krajine za poljskega škrjanca ugotavlja strm upad. Razlogi za to so tako intenzifikacija travnikov in njiv kot tudi opuščanje rabe in zaraščanje. Poskusi drugje v Evropi so pokazali, da jim na njivah lahko pomagamo z neposejanimi zaplatami.

Namen operacije je izboljšanje pogojev za razmnoževanje in prehranjevanje poljskega škrjanca, kar bo posledično vplivalo na povečanje njegove populacije.

Kje se operacija lahko izvaja?

Izvaja se na GERK z rabo 1100 – njive in 1161 – hmeljišče v premeni na območjih pojavljanja poljskega škrjanca.

Kakšne so zahteve za izvajanje?

- Shema spodbuja puščanje zaplat neposejanih tal na ornih zemljiščih, zasajenih s strnimi žiti, oljno ogrščico, deteljami, lucerno, inkarnatko ali deteljnotravno mešanico.
- posamezna zaplata mora biti v velikosti najmanj 25 m² in največ 100 m² in širine najmanj 2,5 m ter od roba njivske površine oddaljena najmanj 5 m;
- razdalja med zaplatami mora biti na vse strani vsaj 10 m;
- na površini do vključno 0,5 ha mora biti prisotna ena zaplata in za vsakega nadaljnega 0,5 ha ena dodatna zaplata.
- Zaplata se vzpostavi ob setvi kmetijske rastline, lahko pa se mehansko vzpostavi tudi pozneje, vendar najpozneje do 15. marca 2023, razen če je setev kmetijske rastline opravljena po 15. marcu 2023, potem se zaplata vzpostavi ob setvi.
- Zaplata mora biti prisotna do spravila kmetijske rastline.
- Obtežba z živino ni relevantna.

Kakšna je višina finančnih nadomestil?

Letna višina plačila za operacijo INP08.08 - Zaplate neposejanih tal za poljskega škrjanca znaša: **30,00 EUR/zaplato.**

Zakaj je dobro, da kmetje izvajate to operacijo?

- Populacija poljskega škrjanca je v zadnjih letih strmo upadla. Z izvajanjem operacije boste prispevali k ohranjanju te značilne ptice slovenske kmetijske krajine.
- Z izvajanjem operacije boste aktivno prispevali k ohranjanju narave in trajnostnemu kmetovanju ter s tem pokazali družbeno odgovornost do živih bitij in soljudi.
- Z vpisom in izvajanjem operacije boste upravičeni do dodatnih finančnih sredstev.
- Z izvajanjem prilagojene kmetijske prakse, boste na teh površinah ohranjali vse ekosistemske storitve. Poljski škrjanec se v času gnezdenja prehranjuje z žuželkami in s tem ohranja zdravo ravnovesje v okolju.
- Izdelki in storitve, ki so povezani s trajnostnimi oblikami kmetovanja odpirajo možnosti za trženje izdelkov/storitev z dodano vrednostjo ali razširitev ponudbe na kmetiji v okviru dopolnilnih dejavnosti (turizem, gostinstvo).

Kje lahko dobim dodatne informacije?

KGZS Zavod Murska Sobota, Ulica Štefana Kovača 40, 9000 Murska Sobota, telefon: 02 539 14 10

Zavod RS za varstvo narave, OE Celje, Vodnikova 3, 3000 Celje

- Eva Langerholc, telefon: 03 426 03 31, elektronska pošta: eva.langerholc@zrsvn.si
- Gregor Kalan, telefon: 03 4260 332, elektronska pošta: gregor.kalan@zrsvn.si

Besedilo: mag. Mateja Žvikart, Aljaž Novak (ZRSVN)

Letak je bil izdelan v okviru JN »Ozaveščanje in izobraževanje kmetov za izvajanje naravovarstvenih intervencij SKP 2023-2027« 430-16/2023

»Financirano iz Programa porabe sredstev Sklada za podnebne spremembe v obdobju 2021-2023«